

Svjetski dan voda 2021. – “Vrednovanje vode”

Voda različito znači, različitim ljudima. Ova tema svjetskog dana voda 2021.godine je konverzacija o tome, što voda znači tebi. Kako je voda važna u vašem domu i porodici, svakodnevnom životu, kulturnoj praksi, vašoj lokalnoj životnoj sredini? U domaćinstvu, školama i radnim prostorima, voda znači zdravlje, higijenu, dignitet i produktivnost. U kulturalnim, religioznim i spritualnim prostorima, voda može značiti vezu sa stvaranjem, zajednicom i samim sobom. U prirodnim prostorima, voda znači mir, harmoiju i očuvanje. Danas je voda pod ekstremnom prijetnjom uslijed populacije koja raste, povećanih zahtjeva poljoprivrede i industrije za vodom i uticajima klimatskih promjena. Obilježavanjem – snimanjem – informisanjem o različitim uslovima na koji voda poboljšava vaše živote, možemo vrednovati vodu na pravi način i očuvati je efektno za svakog.

Svjetski dan voda se obilježava svake godine – 22.marta, počev od 1993.godine. Obilježava se sa ciljem podizanja svijesti 2,2 milijarde ljudi, koji žive bez pristupa zdravoj vodi. Cilj je započinanje aktivnosti koje bi podigle svijest o postojanju globalne vodene krize. Ključni fokus Svjetskog dana voda je podrška postizanju gola 6 održivog razvoja (SDG): voda i sanitacija za svakog do 2030.godine.

22.marta ljudi i organizacije širom planete, su domaćini događaja koji obilježavaju Svjetski dan voda i učestvuju u globalnim javnim kampanjama. Na taj dan se lansira UN-ov Izveštaj o svjetskom razvoju vode, koji se fokusira na istu temu kao i kampanja, a sadrže i preporuke donosiocima odluka u odnosu na vode.

Pod temom vrednovanja voda, kampanja 2021.godine generiše globalnu, javnu konverzaciju na socijalnim medijima o tome kako ljudi vrednuju vodu, u odnosu na sve svoje potrebe. Cilj je kreirati sveobuhvatno razumijevanje kako je voda važna različitim ljudima u različitim kontekstima, kako bi mogli očuvati ovaj važan resurs za sve.

Centralni narativ kampanje je osnaživanje ljudi da doprinesu svojim pričama, mislima, iskustvima o vrijednosti vode.

Ekonomski razvoj i rastuća globalna populacija, znači da je poljoprivreda i industrija sve “žednija”, intezivno generisanje struje iz vode je sve veće, kako bi se zadovoljila tražnja. Klimatske promjene čine vodu nestabilnijom i doprinose njenom zagađenju.

Kako mi vrednujemo vodu, određuje način na koji ćemo upravljati i raspoređivati ovaj resurs. Vrijednost vode je mnogo veća, nego što je cijena vode – voda je ogromni i kompleksni vrijednosni resurs za naša domaćinstva, kulturu, zdravlje, obrazovanje, ekonomiju i integritet životne sredine. Ukoliko zanemarimo bilo koju od ovih vrijednosti, rizikujemo da loše upravljamo ovim nezamjenjivim resursom.

SDG 6 ima za cilj osiguranje vode i sanitacije za sve. Bez sveobuhvatnog razumijevanja suštine vode, njene multidimenzionalne vrijednosti, nećemo biti u mogućnosti da očuvamo ovaj kritički resurs, kao benefit za sve.

Vrednovanje vode: Pet različitih perspektiva

1. Vrednovanje vodnih resursa - prirodni vodni resursi i ekosistemi

Sve vode su stvorene od strane ekosistema. Sve vode koje se koriste za ljudsku upotrebu se kasnije opet vraćaju u životnu sredinu. Ciklus vode je naš najvažniji “ekosistemski servis”. Veća vrijednost se mora dati zaštiti životne sredine, a sve u cilju obezbjeđivanja dobrog kvaliteta vode i građenje otpornosti na vodne “šokove”, kao što su poplave i suše.

2. Vrednovanje vodne infrastrukture – čuvanje, tretman i snabdijevanje

Infrastrukture za čuvanje vode i njeno prenošenje, su najpotrebnije i pomažu prečišćavanje i vraćanje vode u prirodu, upravo ono što je najpotrebnije jeste vraćanje čiste vode u prirodu nakon ljudske upotrebe. Tamo gdje je ova vrsta infrastrukture neadekvatna, socio-ekonomski razvoj je neodređen i ekosistem je u opasnosti.

Tipično vrednovanje vodne infrastrukture teži da podcijeni ili ne uključi troškove, posebno socijalne i troškove u životnoj sredini. Teško je povratiti sve troškove od tarifa (poznato kao potpuni povrat troškova). U nekim zemljama povrati se samo dio ili svi operativni troškovi, a kapitalne investicije su pokrivena od strane javnih fondova.

3. Vrednovanje vodnih usluga – voda za piće, sanitacija i zdravstvene usluge

Uloga vode u domaćinstvima, školama, radnim prostorima i zdravstvenim ustanovama je kritična. Pranje, sanitacija i higijena – servisi koji su od posebne važnosti kada je u pitanju očuvanje zdravlja, posebno u kontekstu COVID-19 pandemije. Servisi za pranje se često subvencioniraju, čak i u zemljama sa visokim prihodima. Ipak, neciljane subvencije mogu koristiti ljudima, koji imaju postojeće priključke za vodu, umjesto da se poboljšaju situacije siromašnih i nesređenih zajednica.

4. Vrednovanje vode kao input u produkciji i socio-ekonomskim aktivnostima – hrana i poljoprivreda, energija i industrija, biznis i zaposlenje

Poljoprivreda postavlja najveće zahtjeve za globalnim slatkovodnim resursima i glavni je kontributor degradaciji životne sredine. Uprkos fundamentalnoj važnosti za sigurnost hrane, vodi je u procesu proizvodnje hrane uopšteno data niska vrijednost. Mnogi od širokih benefita – poboljšanje ishrane, stvaranje prihoda, adaptiranje na klimatske promjene i smanjenje migracija – se često ne reflektuju kroz cijenu vode.

Za sektore energetike, industriju i biznis, prijetnje povezane sa vodom, kao što su nedostatak vode, poplave i klimatske promjene, mogu povećati troškove i prekinuti lanac snabdijevanja. Korporativno loše upravljanje vodom, može oštetiti ekosistem i ugroziti reputaciju i uticati na prodaju. Tradicionalno ovi sektori vrednuju vodu prema količini korišćenja, plus troškovi tretmana otpadnih voda i otpuštanja. Veliki broj organizacija usvaja integrisani sistem upravljanja vodom, planirajući pristupe koji poboljšavaju održivost.

5. Vrednovanje socio-kulturalnog aspekta voda – rekreacija, kulturalni i duhovni atributi

Voda nas može povezati sa predstavama o stvaranju, religiji i zajednici. Voda u prirodi, nam može pomoći da osjetimo spokoj. Voda je sastavni dio svake kulture, ali vrijednosti koje dodjeljujemo tim funkcijama su teške za kvantifikovanje ili prikazivanje.

Ekonomije često smatraju vodu resursom za praktično ljudsko korištenje i posvećuje malo ili nimalo pažnje njenoj socio-kulturalnoj vrijednosti. Postoji potreba za punim razumijevanjem kulturalnih vrijednosti vode, uključujući različite interesne grupe iz resora upravljanja vodnim resursima.

Više informacija na:

- www.worldwaterday.org
- www.unwater.org/publication_categories/world-water-development-report
- www.sdg6data.org